

ՀԿ(Բ)Պ ԿՈՆՏԿՈՄԻ
ՊՐՈՊԱԳԱՆԴԱՅԻ ԵՎ
ԱՎԻՏԱՅԻՆՈՅԻ ԲԱԺԻՆ

43-ԱՀ

Ներքապույտի ԲԼՈՎՆՈՏ

12000

192

№ 1

ՀՈՒՆՎԱՐ

1951

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

52

27 ՏԱՐԻ ԱՌԱՆՑ ԼԵՆԻՆԻ, ԸՆԿԵՐ ՍՏԱԼԻՆԻ	
ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹՅԱՄԲ՝ ԼԵՆԻՆՅԱՆ ՈՒՂԻՈՎ	1
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍԻ ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ՍՈՎԵՏԻ ԸՆՏՐՈՒ-	
ԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ԱԳԻՏԱՏՈՐՆԵՐԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ	32
Օգնություն ագիտատորներին	
ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆՎԱՃՈՒՄՆԵՐԸ ՀԵՏ-	
ՊԱՏԵՐԱԶՄՅԱՆ ՆՈՐ ՀՆԳԱՄՅԱԿՈՒՄ	40
ԹԵՄԱՆԵՐ Վ. Ի. ԼԵՆԻՆԻ ՄԱՀՎԱՆ 27-ՐԴ ՏԱ-	
ՐԵԴԱԲՁԻ ԱՌԹԻՎ ԿԱՐԴԱՅՎԵԼԻՔ ԶԵԿՈՒ-	
ՑՈՒՄՆԵՐԻ ԵՎ ԶՐՈՒՅՑՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ	60
ՆՈՐ ԳՐԲԵՐ	62

Խմբագրության հասցեն.— Երևան, Հի(բ)Պ
 Եկնաշուք, Պրուպագանդայի և ագիտացիայի բաժին,
 Հեռախոս՝ 2—52—78:

27 ՏԱՐԻ ԱՌԱՆՑ ԼԵՆԻՆԻ, ԸՆԿԵՐ ՍՏԱԼԻՆԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒ- ԹՅԱՄԲ՝ ԼԵՆԻՆՅԱՆ ՈՒՂԻՈՎ

Քսանյոթ տարի առաջ, 1924 թվականի հունվարի 21-ին, դաժան մահը մեզնից խլեց բոլշևիկյան պարտիայի և սովետական պետության ստեղծող, համաշխարհային պրոլետարիատի հանճարեղ առաջնորդ Վլադիմիր Իլյիչ Լենինին: Անցած 27 տարիները մի ամբողջ վիթխարի դարաշրջան են կազմում հասարակության վերափոխման պատմության մեջ: Այդ տարիները մեր երկրի համար պատմական, համաշխարհային նշանակություն ունեցող ժամանակաշրջան են, կոմունիզմի կառուցման համար մղած պայքարի փառահեղ հաղթանակների տարիներ:

Վ. Ի. Լենինի մահվան 27-րդ տարեդարձը սովետական Միության ժողովուրդը նշում է բաղադրական, տնտեսական և կուլտուրական

43

կյանքի բոլոր բնագավառներում ձեռք բերած նորանոր հաղթանակների պայմաններում: Հաջողությամբ իրականացված են ՍՍՌՄ-ի ժողովրդական տնտեսության վերականգնման ու զարգացման հետպատերազմյան նոր հնգամյա պլանի հոյակապ խնդիրները, բուժվել են պատերազմի հասցրած վերքերը: Խոշոր շափով ավելացել է հացահատիկային և տեխնիկական կուլտուրաների բերքատվությունը: Կենսագործվում է բնության վերափոխման ստալինյան պլանը, գերակատարված է հանրային անասնաբուժության զարգացման եռամյա պլանը:

Սովետական ժողովուրդը հաջողությամբ ավարտում է Վոլգա-Դոն նավարկելի ջրանցքի շինարարությունը և ձեռնամուխ է եղել կոմունիզմի մեծ կառուցումների՝ Կույբիշևյան, Ստալինգրադյան, Կախովկայի հիդրոէլեկտրակայանների, Գլխավոր Թուրքմենական, Հարավ-Ուկրաինական և Հյուսիս-Ղրիմյան ջրանցքների շինարարությանը: Ժողովրդական տնտեսության վերելքը մեր երկրում ուղեկցվում է ազգային եկամտի ավելացումով, սովետական ժողովրդի նյութական բարեկեցության ու կուլտուրական մակարդակի հետագա աճով: Հետպատերազմ-

— 2 —

յան նոր հնգամյա պլանով նախատեսված էր, որ ազգային եկամտի ծավալը 1950 թվականին պետք է նախապատերազմյան մակարդակը գերազանցի 38 տոկոսով: Արդեն 1949 թվականին Սովետական Միության ազգային եկամուտը համարյա հասավ այդ մակարդակին, իսկ 1950 թվականին ազգային եկամուտը համադրական գներով նախապատերազմյան մակարդակը գերազանցեց զգալի շափով, քան նախատեսված էր հնգամյակով: Նոր վերելք է ապրում սովետական գիտությունը, կուլտուրան, գրականությունը: Այս բոլորը արդյունք են սոցիալիստական հասարակակարգի, Լենինի-Ստալինի անհաղթ գաղափարների, արդյունք են լենինիզմի: Լենինիզմը լուսավորում է բոլոր երկրների աշխատավոր մասսաների ուղին: Լենինիզմի դրոշի տակ խոշոր հաղթանակների են հասել սոցիալիզմի ուղին ոտք դրած ժողովրդական դեմոկրատիայի երկրները, Չինական ժողովրդական ռեսպուբլիկան և Գերմանական դեմոկրատական ռեսպուբլիկան:

Վ. Ի. Լենինի հանճարով ստեղծված մեր սովետական հասարակակարգը վերափոխող

մեծ ազդեցութիւնն է թողնում ամբողջ հա-
մաշխարհային պատմութեան զարգացման
վրա: Հոկտեմբերյան Սոցիալիստական Մեծ
ռևոլուցիայի հռչակած սկզբունքները ներ-
կայումս միավորում են սոցիալիզմի և դե-
մոկրատիայի հզոր լագերը, որին գլխավոր-
րոմ է Սովետական հզոր Միութիւնը:

ՍՍՄԿ-ը խաղաղութեան հուսալի պատ-
վարն է ամբողջ աշխարհում:

Վ. Ի. Լենինի մահվան ծանր ու վրշ-
տալի օրերին բոլշևիկյան պարտիայի
կենտրոնական Կոմիտեն պարտիային
ուղղած իր դիմումի մեջ գրել է. «Այն
ամենը, ինչ պրոլետարիատի մեջ իս-
կապես մեծ է և հերոսական, — անվեհեր
միտքը, երկաթե, անընկճելի, համառ, ամեն
ինչ հաղթահարող կամքը, սրբազան ատե-
լութիւնը, մահու շափ ատելութիւնը ստրե-
կութեան և ճնշման նկատմամբ, լեռներ շար-
ժող ռևոլուցիոն կիրքը, մասսաների ստեղ-
ծարար ուժի նկատմամբ անսահման հավա-
տք, կազմակերպական հսկայական հանձա-

— 4 —

րը, — այդ բոլորն իր հիանալի մարմնա-
ցումն էր գտել Լենինի մեջ, որի անունը
դարձել է նոր աշխարհի ժողովուրդների սիմ-
վոլը արևմուտքից մինչև արևելք, հարավից
մինչև հյուսիս»:

Լենինի մահվան ազդ վշտալից օրերին Սո-
վետների Երկրորդ համագումարում ընկեր
Ստալինը բոլշևիկյան պարտիայի անունից
պատմական նրդում տվեց՝ բարձր ու մաքուր
պահել պարտիայի անդամի մեծ կոչումը,
աչքի լույսի պես պահպանել մեր պարտիայի
միասնութիւնը, պահպանել և ամրապնդել
պրոլետարիատի դիկտատուրան, բոլոր ու-
ժերով ամրապնդել բանվորների և գյուղացի-
ների դաշինքը, ամրապնդել մեր երկրի ժո-
ղովուրդների եղբայրական համագործակցու-
թիւնը, ամրապնդել և ընդլայնել Ռեւոլուցի-
ոնական Միութիւնը, ամրապնդել մեր Սո-
վետական Բանակը և Սովետական Նավա-
տորմը, ամրապնդել և ընդլայնել ամբողջ աշ-
խարհի աշխատավորների դաշինքը:

Բոլշևիկների պարտիան, ընկեր Ստալինի
առաջնորդութեամբ, սրբութեամբ է կատարել
ու կատարում է պատմական այդ մեծ նր-
դումը: Սովետական ժողովուրդը, կոմունիս-
տական պարտիայի գլխավորութեամբ, ընկեր
Ստալինի իմաստուն առաջնորդութեամբ, մեր

երկիրը դարձրել է հզոր, ինդուստրիալ-կոլ-
խոզային սոցիալիստական տերութիւն, կա-
ռուցել է սոցիալիզմ, պաշտպանել սոցիա-
լիզմի մեծ նվաճումները գերմանական ու
ճապոնական իմպերիալիստներից, փրկել
Եվրոպայի և ամբողջ աշխարհի ժողովուրդ-
ներին ֆաշիստական ստրկութեան սպառնա-
լիքից, ամրապնդել և ընդարձակել Սովետա-
կան Սոցիալիստական Ռեսպուբլիկաների
Միութիւնը և այժմ հաջողութեամբ կառուցում
է կոմունիզմը:

Հոկտեմբերյան Սոցիալիստական Մեծ
ռեւոլուցիան, սոցիալիզմի կառուցումը մեր
երկրում, Սովետական Միութեան մեծագույն
հաղթանակը երկրորդ համաշխարհային պա-
տերազմում, ժողովրդական դեմոկրատիայի
հաղթանակը հարավ-արեւելյան և կենտրոնա-
կան Եվրոպայի երկրներում, շինական ռե-
ւոլուցիայի հաղթանակը, Գերմանական դե-
մոկրատական ռեսպուբլիկայի ստեղծումը,
ամենուրեք կոմունիստական պարտիաների
քանակի և ազդեցության ուժեղացումը,—այս
համաշխարհային պատմական իրադարձու-
թիւնները, որ հագեցնում են մեր վայրիսան,
ասում են այն մասին, որ 20-րդ դարը դա՛
կապիտալիզմի կործանման և կոմունիզմի
նաղթանակի դարն է:

— 6 —

Անսահման մեծ են Հենինի մատուցած ծա-
ռայութիւնները բանվոր դասակարգին, ամ-
բողջ պրոպրետարիատ մարդկութեանը: Վ. Ի.
Հենինի մեծագույն ծառայութիւնը ամենից
առաջ կայացրած նրանում, որ նա ընկեր
Ստալինի հետ միասին ստեղծեց ու դաս-
տիարակեց բոլշևիկների պարտիան: Հենինի
ամբողջ կյանքը և գործունեութիւնն անխղ-
իւր են կապված է բոլշևիկյան պարտիայի
պատմութեան հետ:

Հենինն իր ամբողջ ուժն ու գիտելիքները
տվեց բանվոր դասակարգի ռեւոլուցիոն
մարքսիստական պարտիայի ստեղծման,
նրա դաստիարակութեան, նրա ամրապնդ-
ման գործին: Բոլշևիկյան պարտիայի հիմ-
նադրի և առաջնորդի հիասքանչ կերպարը
բացառիկ խորաթափանցութեամբ բնորոշել է
Հենինի հավատարիմ զինակից, նրա գործի
հանճարեղ շարունակող և զարգացնող ընկեր
Ստալինը:

«90-ական թվականների վերջից,— ասում
է ընկեր Ստալինը,— և մանավանդ 1901
թվականից հետո, «Իսկրա»-յի հրատարա-
կումից հետո, Հենինի ռեւոլուցիոն գործու-
նեութեան հետ իմ ունեցած ծանոթութիւնն
ինձ այն համոզման բերեց, որ մենք հան-
ձին Հենինի արտաստվոր մի. մարդ տանեմք:

— 7 —

նա այն ժամանակ իմ աչքում պարտիւնի հասարակ մի ղեկավար չէր, նա պարտիւնի փաստական ստեղծողն էր, որովհետեւ մենակ նա էր, որ հասկանում էր մեր պարտիւնի ներքին էությունը և անհետաձգելի կարիքները: Լենինը բարձրագույն պիլի ղեկավար, լեռնային արծիվ էր, որը պայքարի մեջ երկյուղ առած բանը շղիտեր և պարտիան համարձակորեն առաջ էր տանում ռուսական ռևոլուցիոն շարժման անձանթ ուղիներով:

Լենինը և Ստալինը գիտականորեն հիմնավորեցին բանվոր դասակարգի մարտական, ռևոլուցիոն մարքսիստական պարտիւնի ստեղծման անհրաժեշտությունը:

Լենինը և Ստալինը հիմնեցին մարքսիստական այդ նոր տիպի պարտիան, նրան զինեցին ամենահաղթ ուսմունքով՝ մարքսիզմ-լենինիզմով:

Լենինի-Ստալինի պարտիան դարձավ բանվոր դասակարգի առաջնորդը, նրա բոլոր հաղթանակների կազմակերպիչն ու ոգեշնչողը:

Լենինը և Ստալինը կոեցին կոմունիստական պարտիայի գաղափարական հզոր

— 8 —

զենքը՝ լենինիզմը: «Մեր պարտիայի ունեցած բոլոր հարստություններից, — ասում է ընկեր Ստալինը, — ամենակարևոր և արժեքավոր հարստությունը հանդիսանում է նրա գաղափարական հարստությունը, նրա գաղափարական բազաժը, նրա սկզբունքային գիծը, նրա ռևոլուցիոն հեռանկարները»:

Դեպի սոցիալիզմի հաղթանակը տանող դժվարին ուղու վրա կատաղի դասակարգային պայքարի պայմաններում, պարտիան ընկեր Ստալինի ղեկավարությամբ հետ մղեց լենինիզմի թշնամիների բազմաթիվ գրոհները, ջախջախեց բոլոր ու ամեն տեսակ օպորտունիստական խմբերին և իր շարքերից վռնդեց բոլոր թերահավատներին, օպորտունիստներին, կապիտուլանտներին և դավաճաններին: Ընկեր Ստալինը, որպես Լենինի գործի հանճարեղ շարունակող, պաշտպանեց լենինիզմի ուսմունքի անաղարտությունը բանվոր դասակարգի թշնամիներ երկրորդ Խոտերնացիոնալի օպորտունիստների, տրոցկիստների, բուխարինականների, զինովևականների և բոլշևիզմի բոլոր հակառակորդների դեմ մղած կատաղի պայքարում, զարգացրեց մարքսիստական-լենինյան թեորիան, կոեց և դաստիարակեց այնպիսի

— 9 —

կադրեր, որոնք հաջողութեամբ առաջ են մղում մեր պարտիայի մեծ գործը:

Լենինի ամենամեծ ծառայութիւններից մեկը դա մարդկութեան մեջ առաջին անգամ բանվորների և գյուղացիների առաջին սոցիալիստական պետութեան ստեղծումն է:

Ամեն մի սոցիալական ռևոլուցիայի ամենաարմատական հարցը հանդիսանում է պետական իշխանութեան հարցը:

Մարքսիզմ-լենինիզմի հիմնադիրները՝ Մարքսը, Էնգելսը, Լենինը և Ստալինը եկան այն հաստատ համոզմանը, որ հին հասարակական-տնտեսական կարգերը ոչրնչացնելու և աշխատավորութեանը դեպի կոմունիզմի կառուցումը առաջնորդելու համար անհրաժեշտ է պրոլետարիատի դիկտատուրայի հաստատում:

Վ. Ի. Լենինը հայտնագործեց Սովետական իշխանութեան ձևը, որպէս պրոլետարիատի դիկտատուրայի պետական ձև: Լենինի Ստալինի գլխավորութեամբ, ռուսական և համաշխարհային կոնտրռևոլուցիայի դեմ մղվող պայքարի կրակի ու բոցերի մեջ ծրնվեց սովետական բաղձազգ առաջին պետութիւնը՝ իր բոլորովին նոր տիպի օրգաններով և օրենսդրութեամբ:

— 10 —

Մեր Հայրենիքի համար և կոմունիզմի ամբողջ գործի համար մեծագույն երջանկութիւն է, որ Լենինից հետո սովետական պետութեան գլուխ կանգնեց ընկեր Ստալինը, որի գլխավորութեամբ Սովետական պետութիւնն ամրապնդվեց և հզորացավ: Սովետական պետական կարգն ամբողջ աշխարհի առաջ դրսևորեց իր մեծագույն առավելութիւնները կոմունիզմի համար մղվող պայքարում:

Գերմանա-ֆաշիստական զավթիչների և ճապոնական ագրեսորների դեմ մղած Սովետական Միութեան Հայրենական Մեծ պատերազմում ամբողջ ուժով դրսևորվեց սովետական պետութեան անխորտակելի հզորութիւնը:

«Մենք ունենք այժմ,— ասում է ընկեր Ստալինը,— միանգամայն կազմակերպված և բոլոր փորձութիւններին դիմացած բաղձազգ սոցիալիստական պետութիւն, որի ամբողջութեանը կարող էր նախանձել ամեն մի ազգային պետութիւն, աշխարհի ամեն մի մասում»:

Լենինի և Ստալինի հանճարին է պատկանում մեր երկրի սոցիալիստական վերակառուցման մեծ պլանը: ՍՍՌՄ-ում սովետական ժողովրդի կողմից, բոլշևիկների պարտիայի

— 11 —

ղեկավարութեամբ կառուցված սոցիալիզմը — լենինիզմի ամենահաղթ գաղափարների կենդանի մարմնացումն է: Ընկեր Ստալինը վարդապետեց մեկ երկրում սոցիալիզմի կառուցման լենինյան թեորիան և գործնականորեն ղեկավարեց սոցիալիզմի կառուցումը մեր երկրում: Ստալինյան հնգամյակների իրագործման շնորհիվ, արմատապես փոխվեց մեր Հայրենիքի դեմքը: Ընկեր Ստալինի հանձարով իրագործվեց մեր երկրի սոցիալիստական ինդուստրացման մեծ պլանը:

Ստալինյան հնգամյակների տարիներին լիովին կերպարանափոխվեց սովետական գյուղը: Կոլխոզային կարգը, որի ուղին գծել են մեծ լենինը և Ստալինը, դարձել է սովետական պետության ուժի հզոր աղբյուրը: Սովետական Միությունը դարձել է դարգացած կուլտուրայի և առաջավոր գիտության երկիր:

Իրագործելով անմահ լենինի պատգամները, սովետական ժողովուրդը ընկեր Ստալինի ղեկավարութեամբ կառուցեց մեր երկրում սոցիալիստական հասարակություն և այժմ ընթանում է սոցիալիզմից դեպի կոմունիզմ:

Փշրվեցին իմպերիալիստների հույսերն այն մասին, թե Սովետական Միությունը,

— 12 —

որն ամենից ավելի էր տուժել վերջին պատերազմում, չի կարող հաղթահարել հետպատերազմյան շինարարության դժվարությունները: Սովետական Միությունը ոչ միայն իր ուժերով հաղթահարեց այդ դժվարությունները, այլև 1950 թվականը փակեց մեծագույն հաղթանակներով: Հայտնի է, որ հետպատերազմյան հնգամյա պլանի հիմնական խնդիրներն էին՝ վերականգնել երկրի տուժած շրջանները, վերականգնել արդյունաբերության և գյուղատնտեսության նախապատերազմյան մակարդակը և այնուհետև նշանակալից չափով գերազանցել այդ մակարդակը: Հնգամյակի այդ խնդիրները հաջողությամբ կատարվեցին: Արդյունաբերության համախառն արտադրանքի թողարկման գծով նախապատերազմյան մակարդակը 1950 թվականի 11 ամիսներին գերազանցվել է 72 տոկոսով:

Ժողովրդական տնտեսության արագ աճը զգալիորեն բարձրացրեց Սովետական Միության տեսակարար կշիռը համաշխարհային արդյունաբերական արտադրանքի մեջ: Մեր սոցիալիստական կոլխոզային գյուղատնտեսությունը հանդիսանում է աշխարհում ամենախոշոր մեքենայացված գյուղատնտեսու-

— 13 —

թյունը: Կուծված է հացահատիկային պրո-
լեմը: 1950 թվականին հացահատիկային
կուլտուրաների համախառն բերքը նախա-
պատերազմյան 1940 թվականի մակարդակը
գերազանցեց զգալի չափերով. ըստ որում
ցորենի համախառն բերքը 1940 թվականի
համեմատությամբ գերազանցեց 340 միլիոն
փթով: Գերակատարված է անասնաբուծու-
թյան եռամյա պլանը: Կոլխոզներում խոշոր
եղջերավոր անասունների գլխաքանակը ներ-
կայումս 38 տոկոսով ավելի է քան մինչև
պատերազմը. ոչխարներին ու այծերինը՝
65 տոկոսով, խոզերինը՝ 55 տոկոսով: Կոլ-
խոզներն ու սովխոզները հասել են տոհմա-
յին անասունների գլխաքանակի զգալի ավե-
լացման:

Սովետական Միության ժողովրդական
անտեսության բոլոր ճյուղերում սոցիալիս-
տական սիստեմի տարած հաղթանակները
հնարավորություն ստեղծեցին մարդկության
պատմության մեջ առաջին անգամ մեր
երկրում կառուցելու նոր, սոցիալիստական
էկոնոմիկա, որը չգիտե, — ինչպես ասում է
ընկեր Ստալինը, — կրիզիսներ ու գործազր-
կություն, չգիտե աղքատություն ու քայքա-
յում և որը տալիս է քաղաքացիներին բոլոր

— 14 —

հնարավորությունները՝ ունենոր ու կուլտու-
րական կյանքի համար:

Հաջողությամբ զարգանում են սովետա-
կան գրականությունն ու արվեստը, գիտու-
թյունը, որոնք մեզ մոտ լիովին ծառայում են
ժողովրդի շահերին: Նոր խոշոր քայլեր են
արվել լուծելու ընկեր Ստալինի կողմից սո-
վետական գիտնականների առաջ դրված
խնդիրը՝ «մոտ ժամանակներն ոչ միայն
հասնել, այլև անցնել մեր երկրի սահման-
ներից դուրս գիտության ունեցած նվաճում-
ներից»: Ատոմային էներգիայի գաղտնիքը
բացահայտելուց անմիջապես հետո սովե-
տական գիտնականները բազմաթիվ այլ խո-
շոր աշխատանքներով ու հայտնագործու-
թյուններով նպաստեցին տեխնիկական պրո-
գրեսին, մեր ժողովրդա-տնտեսական պը-
լանների կատարմանն ու գերակատարմանը:
Ուժեղացվել է գիտության և արտադրության
կապը:

Բացառիկ կարևոր նշանակություն ունեն և
նոր ավանդ են հանդիսանում մարքսիզմ-լե-
նինիզմի գանձարանում ընկեր Ստալինի լեզ-
վաբանության վերաբերյալ աշխատություն-
ները:

Սովետական Միության մեջ ժողովրդական
անտեսության զարգացման հիման վրա հե-

— 15 —

տեղափոխութիւնն բարձրանալով և ռուսաց զոր-
դունակութիւնը և բանակներն ու ծառայող-
ների ռեալ աշխատավարձը: Հաջորդաբար
տեղի է ունենում մասսայական սպառնա-
նաբերական երկրի իջեցում, աճում է քա-
ղաքի և գյուղի աշխատավորութեան նյութա-
կան և կուլտուրական աստիճանը:

Այն ժամանակ, երբ կապիտալիստական
երկրներում ավելի ու ավելի են սրվում դա-
սակարգային հակասութիւնները, իսկ իմ-
պերիալիստական ռեակցիան ուժեղացնում
է իր հարձակումն աշխատավորութեան տրն-
տեսական ու դեմոկրատական իրավունքների
դեմ, Սովետական Միութիւնում ավելի քան
ուժեղացել է ժողովուրդների քաղաքական-
բարոյական միասնութիւնն ու բարեկամու-
թիւնը, ավելի քան ծավալվում ու ծաղկում է
սովետական սոցիալիստական դեմոկրա-
տիան: Մեր երկրի աշխատավորներն այժմ
ավելի քան սերտորեն են համախմբված
բոլշևիկյան պարտիայի, սովետական կա-
ռավարութեան և Լենինի գործի հանճարեղ
շարունակող, մեր մեծ առաջնորդ և ուսու-
ցիչ ընկեր Ստալինի շուրջը:

Հետպատերազմյան ժամանակաշրջանում
սովետական Հայրենիքի նոր, հզոր վերելքի

— 16 —

մեջ վառ կերպով դրսևորվեց Լենինի գա-
մենահաղթ ուժը:

ՍՍՌՄ-ում սոցիալիզմի կառուցման փառ-
տքն ունի միջազգային վիթխարի նշանակու-
թիւն: Մեր երկրի փորձը ցույց տվեց, որ չի
կարելի սոցիալիզմ կառուցել առանց կա-
պիտալիստների ու կալվածատերերի իշխա-
նութեան տապալման և նրանց դիմադրու-
թեան ճնշման, առանց մասնավոր սեփա-
կանութեան ոչնչացման, առանց շահագործող
դասակարգերի ոչնչացման:

Վ. Ի. Լենինի այդ դրույթների ճշտութիւնն
այժմ իր հաստատումն է գտնում նոր, ժո-
ղովրդական դեմոկրատիայի երկրների պը-
րակտիկայում, որոնք հաջողությամբ կառու-
ցում են սոցիալիզմ, ծավալում կերպով օգ-
տագործելով ՍՍՌՄ-ի օրինակն ու փորձը:

Վ. Ի. Լենինը և Ի. Վ. Ստալինը մեր երկրի
ուժն ու հզորութիւնը տեսան մեր մեծ
Միութեան բազմազգ ժողովուրդների բարե-
կամութեան ամբողջական մեջ: «ՍՍՌՄ ժողո-
վուրդների միջև բարեկամութիւնը, — ա-
սում է ընկեր Ստալինը, — մեծ և լուրջ նը-
վաճում է, որովհետև քանի այդ բարեկա-
մութիւնը գոյութիւն ունի, մեր երկրի ժո-
ղովուրդները կլինեն ազատ և անպարտելի:
Ոչ ոք սարսափելի չէ մեզ համար — ոչ ներ-

1539-51

1937

քին, ոչ արտաքին թշնամիները, քանի այդ քարեկամությունն ապրում է և քարգավա-
ճում»:

Ժողովուրդների լենինյան-ստալինյան քարեկամությունը սովետական բազմազգ պետության մեջ, մեր երկրում կառուցված սոցիալիզմի մեծագույն նվաճումներից մեկըն է, նրա մեջ դրսևորվում է լենինիզմի ա-
մենահաղթ ուժը:

Ցարական Ռուսաստանի երբեմնի տնտե-
սապես ու կուլտուրապես հետամնաց ժողո-
վուրդները, լենինյան-ստալինյան ազգային քաղաքականության շնորհիվ, ուսմ մեծ ժո-
ղովրդի, ուսմ ականավոր ազգի օգնությամբ Սովետական Միության ժողովուրդների իրա-
վահավասար բնտանիքում հասել են տըն-
տեսական ու կուլտուրական խոշոր զարգաց-
ման:

Դրա լավագույն ասրացույցը կարող է ծա-
ռայել Սովետական Հայաստանի օրինակը:
Լենինյան-ստալինյան ազգային քաղաքա-
կանության շնորհիվ Հայաստանը դարձել է
Սովետական Միության առաջավոր ռեսպուբ-
լիկաներից մեկը՝ իր զարգացած արդյունա-
բերությամբ, կուլխոգային գյուղատնտեսու-
թյամբ, ծաղկած կուլտուրայով ու գիտու-
թյամբ: Սովետական Հայաստանը դարձել է

— 18 —

քիմիական, շինարարական, մետաղամշակման,
էլեկտրաշինարարության, ծանր ու թեթև ար-
դյունաբերության բազմաթիվ կարևոր ճյու-
ղեր ունեցող առաջավոր արդյունաբերու-
թյան ռեսպուբլիկա:

Ամնախնդրեաց վերելք է ապրում հայկա-
կան կուլխոգային գյուղը: Ռեսպուբլիկան
ծածկվել է դպրոցների, բարձրագույն ու-
սումնական հաստատությունների, դրամա-
րանների, ակումբների, թատրոնների, գի-
տահետազոտական հիմնարկությունների
խիտ ցանցով: Ստեղծվել են ազգային ին-
տելիգենցիայի՝ գիտնականների, գրողների,
արվեստագետների, բժիշկների, լինժեռնորհնե-
րի, ազդեցիկների, ուսուցիչների հազարա-
վոր բարձրորակ կադրեր, որոնք հաջողու-
թյամբ առաջ են տանում ձևով ազգային,
բովանդակությամբ սոցիալիստական կուլ-
տուրան:

Մեծ են լենինյան-ստալինյան ազգային քաղաքականության շնորհիվ մեր ռեսպուբ-
լիկայի ձեռք բերած հաջողությունները: Հայ
ժողովուրդը այդ հաջողությունները ձեռք է
բերել, որովհետև նա իր քախտը հաստա-
տողին կապել է Սովետական իշխանության
քախտի հետ, որովհետև նա առաջ է ընթա-
նում լենինիզմի հաղթական դրոշի ներքո,

— 19 —

Լենինի-Ստալինի անհնաճաղ զաղափար-
ներով:

Մարքսիզմ-լենինիզմի զաղափարների մե-
ծագույն հաղթանակը այժմ դրսևորվում է
նոր ուժով խմբերիալիզմի դեմ պրոգրեսիվ
ուժերի կողմից տարվող նորանոր հաղթա-
նակներով: Լենինյան ուսմունքը մեծագույն
ազդեցություն է թողնում համաշխարհային
ունուկցիոն շարժման ամբողջ ընթացքի
մյուս, խմբերիալիզմի դեմ աշխարհի ազա-
տասեր մարդկանց մղած ազատագրական
պայքարի ընթացքի վրա:

Լենինի զաղափարները նորանոր հաղթա-
նակներ են տանում, նրանք մարմնավորվում
են կյանքում, իսկ խմբերիալիզմի և ֆաշիզ-
մի ռեակցիոն քաղաքականությունը, նրանց
նողմալի իդեոլոգիան պարտություն պար-
տության ենեից է կրում:

Երկրորդ համաշխարհային պատերազմում
ֆաշիստական Գերմանիայի և խմբերիալիս-
տական Ճապոնիայի դեմ սովետական ժո-
ղովրդի տարած համաշխարհային պատմա-
կան հաղթանակը հանգեցրեց Կենտրոնա-
կան և Հարավ-արևելյան Եվրոպայի ու Ա-
սիայի մի շարք երկրների անջատմանը կա-
պիտալիզմի սիստեմից:

— 20 —

Լենինիզմի զաղափարների նշանակալից
հաղթանակ է հանդիսանում այն փաստը,
որ Լեհաստանի, Չեխոսլովակիայի, Հուն-
գարիայի, Ռումինիայի, Բուլղարիայի, Ալ-
բանիայի կոմունիստական և բանվորական
պարտիաները, դեկավարվելով Լենինի և
Ստալինի ուսմունքով, ոտքի հանեցին իրենց
երկրների աշխատավորներին, ջախջախեցին
ռեակցիոն ռեժիմները, հատատեցին ժողո-
վրդական դեմոկրատիայի կարգեր և փրա-
կանացրին սոցիալիստական վերափոխում-
ներ իրենց երկրներում:

Լենինիզմի զաղափարների կենտական մեծ
ուժը իր խոր արտահայտությունը գտավ
չին մեծ ժողովրդի պատմական հաղթանա-
կի մեջ, ժողովուրդը, որ իր հերոսական կո-
մունիստական պարտիայի ղեկավարությամբ
տապալեց ֆեոդալական ռեակցիայի դառա-
վոր լուծը, սոմերիկա-անդլիական խմբերիա-
լիզմի անարդ շղթաները և կանգնեց նոր
կյանքի կառուցման ճանապարհի վրա:

Կենտրոնական և Հարավ-արևելյան Եվ-
րոպայի ժողովրդական դեմոկրատիայի եր-
կրներում, Հյուսիսային Կորեայում և Չի-
նաստանում, — ասում է ընկ. Միկոյանը, —
սոցիալիստական բարեփոխությունների ըս-
տրատեղիան և տակտիկան, ինչպես նաև

— 21 —

կապիտալիստական - երկրներին կոմունիստա-
կան պարտիաների ատրատեզիան և տակ-
տիկան ամբողջովին հիմնվում են դասա-
կարգային պայքարի լենինյան-ստալինյան
գիտություն վրա»:

Խաղաղության, դեմոկրատիայի և սոցիա-
լիզմի լազերի համար խոշոր հաղթանակ է
հանդիսանում Գերմանական դեմոկրատա-
կան ռեսպուբլիկայի կազմվելը: Ընկեր
Ստալինի բնորոշմամբ «Գերմանական Դե-
մոկրատական խաղաղասեր ռեսպուբլիկայի
կազմվելը շրջադարձային կետ է հանդիսա-
նում Եվրոպայի պատմության մեջ»:

Լենինիզմի դաշափարների կենսական մեծ
ուժն իր վստ արտահայտությունն է գտնում
կոմունիստական շարժման աճման ու ամ-
րապնդման մեջ: Համաշխարհային խմպե-
րիակիզմի դեմ մղվող պայքարի ղեկավարու-
թյունը գտնվում է կոմպարտիաների ձեռքում,
որոնք զինված Լենինի-Ստալինի ուսմունքով,
հաջողությամբ գլխավորում են աշխատավո-
րության պայքարը: Լենինիզմի համաշխար-
հային հաղթանակի լավագույն ապա-
ցույցներից մեկը՝ դա կոմպարտիաների քա-
նակական աճն է ու մասսաների վրա նը-
րանց քաղաքական-գաղափարական ազդե-
ցության ուժեղացումը:

— 22 —

Մարդկության պատմությունը չդիտե ոչ
մի քաղաքական ուսմունք, որն այնքան ա-
րագ ու ծավալուն տարածվեր աշխարհի բոլոր
մասերում և համակեր ժողովրդական լայն
մասսաներին, ինչպես Լենինի-Ստալինի
ուսմունքը, ուղղուցիտն մարքսիզմ-լենինիզ-
մը: Լենինիզմի մեծագույն նշանակությունը,
որպես պրոլետարական ուղղության թեո-
րիա ու տակտիկա՝ ընդհանրապես և պրոլե-
տարիատի դիկտատուրայի թեորիա ու
տակտիկա՝ հատկապես, հատուկ ուժով ար-
տահայտվում է այժմ Արևելյան և Հարավ-
արևելյան Եվրոպայի ու Չինաստանի օրի-
նականերով, որոնք կարողացան պատռել իմ-
պերիալիզմի շղթան, դուրս եկան իմպերիա-
լիզմի սիստեմից և կանգնեցին սոցիալիզմի
ուղու վրա:

Պատմությունը չէր տեսել գաղութային
ժողովուրդների ազգային ազատագրական
պայքարի այնպիսի օրինակ, ինչպիսին գը-
նում է հատկապես Արևելյան և Հարավ-
արևելյան Ասիայում: Այստեղ բառացիորեն
վառվում է իմպերիալիստների ոտքի տակի
հողը: Կորեական ժողովրդի հերոսական
պայքարը ամերիկյան իմպերիալիստների,
չինամանականների և ամերիկյան կամա-
կատարների դեմ հայրենասիրության, լենին-

— 23 —

նխդմի գաղափարներին հալածողութեան փայլուն օրինակ է: «Ձեռքներդ հետու կորեայից», այս է խաղաղասեր մարդկութեան կամքը: Կորեական հայրենասերների և շինական կամավորների հաղթանակները օր օրին ավելի են բազմապատկւում: Կորեան դարձել է ճնշված ու կախյալ երկրների ազատագրական շարժման դրոշ:

Ազատագրական պայքարը գնալով ավելի է ծավալւում իմպերիալիզմի դեմ գաղութային և կախյալ երկրներում: Լենինիզմի դրոշի ներքո իմպերիալիստական, ռեակցիայի դեմ համառ պայքար է մղում կապիտալիստական երկրների պրոլետարիատը:

Իմպերիալիզմի դեմ ուժեղացող ռևոլուցիոն պայքարը ավելի քան ուժեղացնում է կապիտալիզմի ընդհանուր ճգնաժամը, թուլացնում նրա դիրքերն ամբողջ աշխարհում:

Այժմ բոլորի աչքի առաջ տեղի է ունենում կապիտալիստական սխառնի ընդհանուր ճգնաժամի հետագա խորացումը:

20-րդ դարը կապիտալիզմի կործանման և կոմունիզմի հաղթանակների դարն է: Ամերիկա-անգլիական կառավարող շրջանները, որ արդեն անցել են բացահայտ ագրեսիայի, միժեցնում են Գերմանիայի հետ հաշտութեան պայմանագրի կնքումը, տեղ-

— 24 —

ծում են Արևմտա-գերմանական, բանալի, ձգտում են Գերմանիան և Ճապոնիան դարձնել ռազմական պրացդարմ Սովետական Միութեան և Ժողովրդական դեմոկրատիայի երկրների դեմ:

Իմպերիալիստները սրվող հակահարկումներից դուրս գալու հիշ են որոնում տենդորեն մոտ պատերազմ մարխապատրաստելու մեջ: ԱՄՆ-ի և Անգլիայի ռեակցիոն շրջանները ձգտում են զինված ուժով իրադրծել համաշխարհային տիրապետություն ստեղծելու իրենց խելացնոր պլանները: Առաջին համաշխարհային պատերազմից հետո Լենինը գրել է, որ «իդեալականացված դեմոկրատական, ռեակուլիկան»՝ ԱՄՆ-ը «իրոք հանդիսացավ ամենակատուղի իմպերիալիզմի, թուլի և փոքր ժողովուրդների ամենաանամոթ ճնշման ու խեղդման ձև»:

Լենինյան այդ խոսքերը ակնառու կերպով մերկացնում են ԱՄՆ-ի ներկայիս կառավարող շրջանների էքսպանսիոնիստական ագրեսիվ քաղաքականությունը:

Սակայն որքան էլ ամերիկա-անգլիական իմպերիալիստները գործի դնեն Ուոլ-ստրիտի պրովոկացիան, դիմեն դուարի ու ատումային ոտմքի լադախաղացութեանը, նրանց ագրեսիվ պլանները դատապարտված

են ձախողման, որովհետև ամբողջ աշխարհի ժողովուրդները պատերազմ չեն ցանկանում:

Հայն ծավալ է ստացել պայքարը խաղաղության համար: Այդ շարժումն ընդգրկել է ֆիզիկական ու մտավոր աշխատանքի ավելի քան 800 միլիոն մարդկանց, դեմոկրատական, պրոֆմիութենական կազմակերպությունների, երիտասարդության, կանանց ու կուլտուրայի գործիչների բազմաթիվ կազմակերպությունների:

1950 թվականը հանդիսացավ խմպերիալիստական լազերի հետագա բոլոր հակասությունների ավելի քան խորացման տարի. նրա ուժերի թուլացման տարի: Իսկ մյուս կողմից՝ նա հանդիսացավ դեմոկրատիայի և սոցիալիզմի լազերի ուժերի է՛լ ավելի աճման տարի: Դրա պայծառ վկայությունը խաղաղության, կողմնակիցների համաշխարհային կոնգրեսի արդյունքներն էին, Ստոկհոլմյան Կոչի տակ դրված 500 միլիոն ստորագրությունները: Ավելի քան 115 և կես միլիոն սովետական մարդիկ, այսինքն Սովետական Միության ամբողջ մեծահասակ բնակչությունը ստորագրել է Ստոկհոլմյան Կոչի տակ:

Վ. Ի. Լենինի մահվան 27-րդ տարեդարձը

— 26 —

նշվում է Սովետական պետության լենինյան-ստալինյան խմաստուն արտաքին քաղաքականության նորամուտը հաղթանակների պայմաններում:

Սովետական Միության անդադրում պայքարը ժողովուրդների խաղաղության և բուրեկամության համար է՛լ ավելի է բարձրացրել և ուժեղացրել ՍՍՄԻ-ի հեղինակությունը, ամբողջ աշխարհի աշխատավորության մեջ:

Սովետական Միությունը հանդիսանում է խաղաղության հռետալի պատվարը, վայել խաղաղության համար պայքարող ժողովուրդների ավանդադրը:

Սովետական Միության ղեկավարությամբ օր օրին նորամուտը հաջողություններ է ձեռք բերում դեմոկրատական, հակախմպերիալիստական լազերը: Դեմոկրատիայի և խաղաղության լազերի ուժերի հարաճուն վերելքը ընդունակ է պատերազմի հրձիգներին ալյուպիսի հուժկու հարված հասցնելու, որը կհանգեցնի ոչ թե մեկ կամ մի քանի ագրեսիվ տերության կործանմանը, ինչպես մինչև օրս եղել է, այլ համաշխարհային խմպերիալիզմի ամբողջ սիստեմի կործանմանը:

Այդ վ. ուսուցանում լենինիզմը:

— 27 —

Կենսագործելով Լենինի պատգամները, բոլշևիկյան պարտիան ընկեր Ստալինի առաջնորդությամբ սովետական ժողովրդին տանում է դեպի կոմունիզմը: Կոմունիզմի կառուցման շահերը պահանջում են մեզանից՝ հաջողությունների կողքին տեսնել նաև մեր թերություններն ու սխալները, ծավալել բոլշևիկյան քննադատությունն ու փնթնաքննադատությունը, որը հանդիսանում է մեր առաջընթացի հզոր գործոնը: Բոլշևիկյան պարտիայի մեծ հիմնադիրներն ու առաջնորդները Լենինը և Ստալինը մեզ ուսուցանում են անհաշտ լինել դեպի թերություններն ու սխալները. «Զաղարկան պարտիայի մերաբերմամբը դեպի իր սխալները, — ասում է Լենինը, — պարտիայի լըրջության և իր դասակարգի ու աշխատավոր մասսաների նկատմամբ նրա կողմից իր պարտականությունները գործնականում կատարելու կարևորագույն ու ամենաճիշտ չափանիշներից մեկն է: Բացե ի բաց խոստովանել սխալը, բացահայտել դրա պատճառները, փրկուծել դրան ծնունդ տված խաղրությունը, ուշի ուշով քննարկել սխալն ուղղելու միջոցները — ահա դա է լուրջ պարտիայի հատկությունը, ահա դա է նրա կողմից իր պարտականությունների կատա-

— 28 —

րումը, ահա դա է դասակարգի, ապա նաև մասսաների դատարարակումը և ուսուցումը»:

Փնթնաքննադատության բովանդակությունը, — ասում է ընկեր Ստալինը, — «Դրված է բոլշևիկյան պարտիայի բուն հիմքում: Այն դրված է սրբուխարիատի դիկտատուրայի ռեժիմի հիմքում... Մենք ինքներս պետք է երևան բերենք և ուղղենք մեր սխալները, եթե ուզում ենք առաջ շարժվել...»:

Թող պարտիան, թող բոլշևիկները, թող մեր երկրի բոլոր ազնիվ բանվորներն ու աշխատավոր տարրերը, — սովորեցնում է ընկեր Ստալինը, — երևան բերեն մեր աշխատանքի թերությունները, մեր շինարարության թերությունները, թող նշեն մեր թերությունների լիակիտացման ուղիները, որպեսզի մեր աշխատանքի մեջ և մեր շինարարության մեջ չլինի լճացում, ճահճացում, տեխում, որպեսզի մեր ամբողջ աշխատանքը, մեր ամբողջ շինարարությունը, օրեցօր բարեխալիի և հաջողությունից հաջողություն ընթանա:

Մեր հետագա առաջընթացի համար կարևոր նշանակություն ունի աշխատավորության կոմունիստական դատարարակության գործը: Անհրաժեշտ է ավելի քան ծավալել

— 29 —

աշխատանքը աշխատավորությանը լենինիզմի իդեաներով դաստիարակելու . համար: Պետք է համառորեն ուսումնասիրել թեորիան, միշտ հիշել, որ մարքսիզմ-լենինիզմի հիմունքների տիրապետումը հանդիսանում է մեր սրարտիսկան, սովետական, տնտեսական, հասարակական մարզմաներալությունների հաջող աշխատանքի վճռական պայմանը:

Նշելով վ. Ի. Լենինի մահվան 27-րդ տարեդարձը, մեր բանվորների, գյուղացիության, ինտելիգենցիայի խնդիրն է՝ ծավալել համաժողովրդական սոցիալիստական մրցությունը՝ նորանոր հաջողությունների հատնելու, արևտական պլանները կատարելու և գերակատարելու, կոմունիզմի տալիսյան կառուցումները հաջող ավարտելու համար:

Լենինի-Ստալինի պարտիայի ղեկավարությամբ, Սովետական Հայաստանի աշխատավորները բարձր խանդավառությամբ հախապատրաստվում են Հայկական ՍՍՌ Գերագույն Սովետի ընտրություններին, որտեղի է ոմենալու ընթացիկ տարվա փետրվարի 25-ին: Ռեսպուբլիկայի աշխատավորները, մոբիլիզացնելով իրենց բոլոր ուժերը, ընտրությունները կնշանավորեն արդյունաբերության, գյուղատնտեսության, կուլտու-

— 30 —

րայի ու գիտության բնագավառում ձեռք բերած նորանոր հաջողություններով:

Քվեալեկելով կոմունիստների և անարտիականների բլոկի թեկնածուների օգտին, նրանք մեկ անգամ ևս կցուցադրեն իրենց բարոյական ու քաղաքական միասնությունը, անսահման սերն ու նախիրաժողովունը բոլշևիկների սրարտիայի, սովետական կառավարության և Մեծ Ստալինի նկատմամբ:

Լենինի դրոշով, ընկեր Ստալինի առաջնորդությամբ սովետական ժողովուրդը ընթանում է գեպի կոմունիզմի հաղթանակը մեր երկրում:

— 0 —

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՌ ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ՄՈՎԵՏԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ԱԳԻՏԱՏՈՐՆԵՐԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

1950 թվականի դեկտեմբերի 24-ին հսկայական խանդավառությամբ Հայաստանի աշխատավորները, բոլորը մեկ մարդու պես, մասնակցեցին աշխատավորների դեպուտատների տեղական Սովետների ընտրություններին:

Այդ ընտրությունները կրկին անգամ ցուցադրեցին ժողովրդի կուռ համախմբվածությունը բոլշևիկների սիրելի պարտիայի և մեր մեծ առաջնորդ ընկեր Ստալինի շուրջը:

Աշխատավորների դեպուտատների քաղաքային Սովետների ընտրություններին մասնակցեց բոլոր ընտրողների 99,99 տոկոսը, իսկ գյուղական և ավանային Սովետների ընտրություններին՝ 100 տոկոսը:

Ընտրություններին մասնակցած ընտրողների 99,88 տոկոսը իր ձայնը տվեց աշխատավորների դեպուտատների քաղաքային Սովետների դեպուտատության թեկնածուների օգտին և 99,84 տոկոսը՝ աշխատա-

— 32 —

վորների դեպուտատների գյուղական ու ավանային Սովետների դեպուտատության թեկնածուների օգտին:

Տեղական Սովետների անցած ընտրությունների ընթացքում քիչ աշխատանք չըկատարեցին մեր ագիտատորները:

Ռեսպուբլիկայում գործում էին 1290 ագիտպունկտ, 2245 ագիտկոլեկտիվ և մոտ 29000 ագիտատոր: Ագիտատորները աշխատում էին ակտիվ կերպով ու բարեխղճորեն, ընտրությունների նախապատրաստման օրերին աշխատավորների լայն մասսաներին պարզաբանելով ընտրությունների քաղաքական նշանակությունը, Սովետական դեմոկրատիայի հարցերը, Սովետական Միության ներքին ու արտաքին դրության, մեր երկրում կոմունիզմի կառուցման և ամբողջ աշխարհում խաղաղության համար սովետական ժողովրդի կողմից մղվող պայքարի հարցերը:

Սակայն աշխատավորների դեպուտատների տեղական Սովետների ընտրությունների նախապատրաստման և անցկացման ժամանակաշրջանում կատարված ագիտացիոն-մասսայական աշխատանքի փորձը ցույց տվեց, որ այդ աշխատանքում դեռ գոյություն ունեն լուրջ թերություններ:

— 33 —

Ապարանի, Զանգիբազարի, Սևանի և ռեսպուբլիկայի այլ շրջաններում վատ էր կազմակերպվել ագիտատորների ընտրության և ագիտակուլեկտիվների կոմպլեկտավորման գործը, ագիտատորներին ցույց տրվող օգնությունը, նրանց անհրաժեշտ նյութերով ապահովելը, որի հետևանքով ագիտացիոն աշխատանքի գաղափարական քաղաքական մակարդակը ցածր էր և չէր համապատասխանում մեր ընտրողների աճած պահանջներին:

Հաշվի առնելով այս թերությունները, պարտիական կազմակերպությունները և ագիտատորները պետք է արագորեն վերացնեն դրանք, Հայկական ՍՍՌ Գերագույն Սովետի ընտրությունների նախապատրաստման շրջանում նոր, ուժգին թափով ծավալեն ագիտացիոն-մասսայական աշխատանքը բնակչության մեջ, լայնորեն օգտագործելով նախորդ ընտրությունների ընթացքում կուտակած դրական փորձը:

Առաջիկա ընտրական կամպանիայի ընթացքում ագիտատորների գլխավոր խնդիրներից մեկը պետք է լինի՝ բոլոր ընտրողների գլխովին ընդգրկումը ագիտացիոն աշխատանքում: Ո՛չ մի ընտրող դուրս չպետք է մնա ագիտացիոն-մասսայական աշխատանքից:

— 34 —

քից — այս պետք է լինի յուրաքանչյուր ագիտատորի լոզունգը:

Ագիտատորները լայն աշխատանք պետք է ծավալեն ընտրողներին ոչ միայն սովետական ընտրական սիստեմը և Սովետական դեմոկրատիայի հարցերը պարզաբանելու ուղղությամբ, այլև պետք է աշխատավորներին լայնորեն պարզաբանեն այն քաղաքական և աշխատանքային վերելքը, որով համակված՝ Սովետական Միության աշխատավորներն ընթանում են դեպի միութենական ռեսպուբլիկաների Գերագույն Սովետների ընտրությունները, ցույց տան, որ ընտրությունների նախապատրաստությունն ընթանում է մի այնպիսի փրադրության մեջ, երբ Սովետական ժողովուրդը բոլշևիկների պարտիայի ղեկավարությամբ, մեծ Ստալինի առաջնորդությամբ նոր պատմական հաղթանակ տարավ — հաջողությամբ կատարեց հետպատերազմյան հնգամյա պլանը, ձեռք բերեց ժողովրդական տնտեսության ու կուլտուրայի նոր վերելք և անհրաժեշտ պայմաններ ստեղծեց սոցիալիզմից կոմունիզմին անցնելու համար:

1950 թվականի տասնմեկ ամսում մեր երկրում 72 տոկոսով գերազանցվեց արդյու-

— 35 —

նաբերության համախառն արտադրանքի նախապատերազմյան մակարդակը, իսկ հացահատիկային կուլտուրաների համախառն բերքը 1950 թվականին հասավ 7 միլիարդ 600 միլիոն փթի, այսինքն՝ ավելի քան 340 միլիոն փթով գերազանցեց նախապատերազմյան՝ 1940 թվականի մակարդակը:

Զգալիորեն բարձրացավ աշխատանքի արտադրողականությունը և սովետական ժողովրդի նյութական բարեկեցությունը:

Ագիտատորները աշխատավորների հետ ունեցած զրույցների ընթացքում լայնորեն պետք է պարզաբանեն Սովետական Հայաստանի՝ տնտեսական և կուլտուրական զարգացման բնագավառում ձեռք բերած նվաճումները, հատկապես հետպատերազմյան տարիներին, Հայկական ՍՍՌ Գերագույն Սովետի 1947 և 1951 թվականների ընտրությունների միջև ընկած ժամանակաշրջանում ձեռք բերած նվաճումները:

Ագիտատորները պետք է ցույց տան, որ միութենական ռեսպուբլիկաների Գերագույն Սովետների ընտրությունների նախապատրաստումն ու անցկացումը տեղի է ունենալու բոլշևիկների պարտիայի նկատմամբ աշխատավոր լայն մասսաների հարաճուն վստահության իրադրության մեջ, պարտիա,

— 36 —

որի քաղաքականությունը սովետական ժողովուրդը համարում է իր քաղաքականությունը և լիովին պաշտպանում այն:

Անհրաժեշտ է զրույցների ընթացքում լուսաբանել Սովետական Միության խաղաղասիրական արտաքին քաղաքականությունը, նրա հետևողական պայքարը նոր պատերազմի ամերիկա-անգլիական հրձիգների դեմ:

Ագիտատորների կողմից անցկացվող զրույցները վերացական բնույթ չպետք է կրեն, դրանք սերտորեն կապակցված պետք է լինեն աշխատավորների առաջ, տվյալ ձեռնարկության, կոլխոզի, ցեխի աշխատողների առաջ դրված կոնկրետ խնդիրների հետ: Ագիտատորի յուրաքանչյուր զրույցը պետք է նպաստի աշխատավորների քաղաքական ու աշխատանքային ակտիվության վերելքին, արտադրական պլանների հաջող կատարմանը:

Զրույցներ անցկացնելով աշխատավորների հետ, ագիտատորները պետք է ուշադիր կերպով ունենդրեն ընտրողների ձայնին, ժամանակին հաշվի առնեն նրանց դիտողությունները, օգնեն այն թերությունների վերացմանը, որոնց մասին ահազանգում են աշխատավորները:

— 37 —

Ագիտատորներն իրենց զրույցների ընթացքում մեծ տեղ պետք է հատկացնեն սովետական դեմոկրատիայի հարցերի, սովետական ընտրական սխտեմի, ՍՍՌՄ և Հայկական ՍՍՌ Կոնստիտուցիաների, սովետական քաղաքացիների իրավունքների ու պարտականությունների, բուրժուական նեխող «դեմոկրատիայի» հանդեպ սովետական դեմոկրատիայի մեծ առավելությունների պարզաբանմանը:

Նախորդ ընտրությունների փորձը ցույց տվեց, որ առանձին ագիտատորներ խնամքով չէին նախապատրաստվում զրույցներին, իրենց ձեռքի տակ չունեին անհրաժեշտ նյութեր և հաճախ սահմանափակվում էին սոսկ Կոնստիտուցիայի կամ ընտրությունների Կանոնադրության առանձին հոդվածների ընթերցումով, բազմապիսիություն չէին մտցնում իրենց զրույցների մեջ, որի հետևանքով զրույցներն անցնում էին անհետաքրքիր, առանց անհրաժեշտ արդյունքի:

Ագիտատորը խնամքով պետք է պատրաստի իր ամեն մի զրույցը, դարձնելով այն հետաքրքիր, նպատակասլաց:

Հայկական ՍՍՌ Գերագույն Սովետի ընտրությունների նախապատրաստման և անց-

— 38 —

կացման շրջանում լայնորեն պետք է օգտագործել ագիտացիոն-մասսայական աշխատանքի բոլոր բազմապիսի ձևերը, — աշխատավորների միտինգներ ու ժողովներ, դասախոսություններ, զեկուցումներ, զրույցներ, թերթերի ընթերցում, ցուցադրական ագիտացիա և այլն:

Առանձնապես մեծ ուշադրություն պետք է դարձնել ընտրական տեղամասերում ագիտատորների կողմից տարվող աշխատանքին, որտեղ անընդհատ աշխատանք պետք է կատարվի կոնսուլտացիաների, զրույցների, թերթերի ընթերցման և ընտրողներին հետաքրքրող բոլոր հարցերի վերաբերող տեղեկանքներ տալու գծով:

Այս ամբողջ աշխատանքում մեծ դործ ունեն կատարելու մեր ագիտատորները:

Ամրապնդելով նախորդ ընտրությունների ընթացքում ձեռք բերած հարուստ փորձը, խելացիորեն օգտագործելով եղած միջոցներն ու հնարավորությունները, մեր ագիտատորները պետք է գործադրեն իրենց բոլոր ջանքերը նոր, հզոր թափով ծավալելու ագիտացիոն մասսայական աշխատանքը Հայկական ՍՍՌ Գերագույն Սովետի ընտրությունների նախապատրաստման և անցկացման ժամանակաշրջանում:

ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆՎԱՋՈՒՄՆԵՐԸ ԼԵՏՊԱՏԵՐԱԶՄՅԱՆ ՆՈՐ ՀՆԳԱՄՅԱԿՈՒՄ

Նյութեր գեկուցումների և զրույցների համար՝
Հայկական ՍՍՌ Գերագույն Սովետի ընտ-
րությունների առթիվ:

Հայկական ՍՍՌ Գերագույն Սովետի Նա-
խագահության Հրամանագրով 1951 թվի
փետրվարի 25-ին տեղի են ունենալու Հայ-
կական ՍՍՌ Գերագույն Սովետի ընտրու-
թյունները: Հայկական ՍՍՌ Գերագույն Սո-
վետի ընտրությունները խոշորագույն ի-
րադարձություն են ռեսպուբլիկայի կյան-
քում: Ինչպես միշտ, այնպես էլ առա-
ջիկա ընտրությունների ընթացքում նո-
րից փայլուն կերպով կդրսևորվի Սովետա-
կան Հայաստանի աշխատավորների բարոյա-
քաղաքական միասնությունը, բուռն կյան-
պարտիայի, Սովետական կառավարության
և անձամբ մեծ Ստալինի նկատմամբ ունե-
ցած անհուն սերն ու նվիրվածությունը: Գե-

— 40 —

րագույն Սովետի ընտրությունները, որոնք
խակական դեմոկրատական, ժողովրդական
ընտրություններ են, քաղաքական-հասարա-
կական ակտիվ կյանքի կկոչեն աշխատավո-
րական լայն մասսաներին, է՛լ ավելի կմո-
բիլիզացնեն նրանց բոլոր ուժերը կոմունիզ-
մի հռչակալ կառուցումները ավարտելու,
կոմունիստական հասարակակարգի կառույց-
ման համար մղվող պայքարում:

Ամեն անգամ ընտրություններ մեր երկ-
րում վեր են ածվում համաժողովրդական
տոնակատարության: Ժողովուրդը իր արժա-
նավոր դավակներին առաջադրելով պետա-
կան իշխանության Գերագույն օրգաններում՝
նակազ և տալիս՝ աշխատել անձնվիրաբար,
լինել լենինյան-ստալինյան, տիպի պետա-
կան գործիչ, ուրիշ այլ շահեր չունենալ, բա-
ցի ժողովրդի, Հայրենիքի շահերից:

Հայկական ՍՍՌ Գերագույն Սովետի Նա-
խորդ ընտրություններից անցել է չորս տա-
րի: Այդ կարճատև, բայց բովանդակու-
թյամբ հարուստ ժամանակաշրջանը հազեց-
ված է մեծագույն իրադարձություններով և
զուգահեռաբար հետպատերազմյան նոր հրե-
զամյակին: Սովետական ժողովուրդը, այդ
թվում Սովետական Հայաստանի աշխատա-

— 41 —

վորները, ընկեր Ստալինի հանձարեղ առաջ-
նորդութեամբ հաջողութեամբ իրականացրե-
ին ՍՍՌՄ ժողովրդական տնտեսութեան վե-
րականգնման և զարգացման հետպատե-
րազմյան նոր հնգամյակի խնդիրները,
հետևողական կերպով պայքարում են աշ-
խարհում կայուն և երկարատև խաղաղու-
թյունի ապահովելու համար: Սովետական
Միութեանը խաղաղութեան հուսալի պատ-
վարն է ամբողջ աշխարհում:

Հայկական ՍՍՌ Գերագույն Սովետի նա-
խորդ ընտրութիւններից հետո անցած ամ-
բողջ ժամանակաշրջանում Սովետական Հա-
յաստանի աշխատավորները իրենց աշխա-
տանքի ու պայքարի մարտական ծրագիրն են
դարձրել ընկեր Ստալինի 1946 թվի փետրվա-
րի 9-ին Մոսկվա քաղաքի Ստալինյան ընտ-
րական օկրուգի ընտրողների առաջ արտա-
սանած պատմական ճառը: Ընկեր Ստալինը
իր այդ նշանավոր ճառում հանրագումարի
բերեց Հայրենական Մեծ պատերազմի ար-
դյունքները, բնութագրեց նախապատե-
րազմյան ժամանակաշրջանում և պատե-
րազմի դաժան փորձութիւնների տարինե-
րին բոլշևիկյան պարտիայի քաղաքականու-
թյունը, նշեց պարտիայի և սովետական ժո-

— 42 —

ղովրդի հետագա գործունեութեան ծրագիրը
մոտակա ժամանակում և ավելի երկարատև
ժամկետի համար: Ընկեր Ստալինը խոսելով
կոմունիստական պարտիայի մոտիկ ապա-
գայի աշխատանքի պլանների մասին, նշեց,
որ դրանք շարադրված են նոր հնգամյա
պլանում, իսկ ճնոր հնգամյա պլանի հիմնա-
կան խնդիրներն են՝ վերականգնել երկրի
տուժած շրջանները, վերականգնել արդյու-
նաբերութեան և գյուղատնտեսութեան նա-
խապատերազմյան մակարդակը և այնուհետև
քիչ թե շատ զգալի չափով օերազանցել այդ
մակարդակը...»: Ինչ վերաբերում է ավելի
երկարատև ժամանակաշրջանի պլաններին,
ընկեր Ստալինը նշեց ժողովրդական տնտե-
սութեան զարգացման կոնկրետ խնդիրներն
ու հեռանկարները. այն է՝ եռապատիկ շա-
փով դերազանցել մեր արդյունաբերութեան
միջապատերազմյան մակարդակը, հասնել
այն բանին, որ մեր արդյունաբերութեանը
յուրաքանչյուր տարի արտադրի մինչև 50
միլիոն տոննա շուգուն, մինչև 60 միլիոն
տոննա պողպատ, մինչև 500 միլիոն տոննա
ածուխ և մինչև 60 միլիոն տոննա նավթ:

Սովետական Հայաստանի աշխատավոր-
ները ՍՍՌՄ-ի միասնական մեծ ընտանիքի

— 43 —

ժողովուրդների հետ միասին ջերմորեն պաշտպանելով մեր Հայրենիքի հետագա զարգացման ստալինյան հոյակապ հնգամյա պլանը, հաջողությամբ կենսագործեցին այն և հասան պատմական վիթխարի հաղթանակների: Այսպիսով, խոսելով Հայկական ՍՍՌ Գերագույն Սովետի նախորդ ընտրություններից հետո անցած ժամանակաշրջանում Սովետական Հայաստանի ձեռք բերած նվաճումների մասին, նշանակում է հանրագումարի բերել այն հաջողությունները, որին հասել ենք հետպատերազմյան նոր հնգամյակում:

Արդյունաբերության գծով

Հայկական ՍՍՌ Գերագույն Սովետի նախորդ ընտրություններից հետո անցած չորս տարիների ընթացքում ռեսպուբլիկայի սոցիալիստական արդյունաբերությունը զարգացման մեծ ուղի է անցել: Նոր հնգամյա պլանը փառապանծ էտապ էր մեր երկրի ժողովրդական տնտեսության զարգացման ապարեզում: Այն փալլուհ հեռանկարներ բացեց ինչպես ՍՍՌՄ-ի եղրայրական բոլոր ռեսպուբլիկաների, այնպես էլ Հայկական

— 44 —

Սովետական Սոցիալիստական Ռեսպուբլիկայի համար: Հնգամյա պլանով սահմանվել էր, որ Սովետական Միության ամբողջ արդյունաբերության արտադրանքը 1950 թվականին, նախապատերազմյան 1940 թվականի համեմատությամբ, պետք է ավելանա 48 տոկոսով: Մեր արդյունաբերությունը մինչև Հոկտեմբերյան Սոցիալիստական Մեծ ռևոլուցիայի 33-րդ տարեդարձի օրը, այսինքն մինչև 1950 թվականի նոյեմբերի 7-ը, ոչ միայն հասավ արտադրության այդ մակարդակին, այլև զգալիորեն գերազանցեց այն: 1949 թվականի չորրորդ եռամսյակում համախառն արտադրանքի միջին ամսական թողարկումը 1940 թվականի մակարդակը գերազանցեց 53 տոկոսով: Արդյունաբերության համախառն արտադրանքի թողարկման գծով նախապատերազմյան մակարդակը 1950 թվականի 11 ամիսների ընթացքում գերազանցվել է 72 տոկոսով: Հետպատերազմյան հնգամյակում ՍՍՌՄ-ում վերականգնվել և նոր կառուցվել է մոտ 6.000 արդյունաբերական ձեռնարկություն, շահա-

— 45 —

ված պետական ու կոոպերատիվ մանր ձեռնարկությունները:

Սովետական Սոցիալիստական Ռեսպուբլիկաների Միության մեծ, համերաշխ ընտանիքում նույնպիսի հաջողությունների է հասել Սովետական Հայաստանի արդյունաբերությունը: Հայրենական Մեծ պատերազմի հաղթական ավարտումից հետո, ռեսպուբլիկայի արդյունաբերությունը 1946 թվականին ավարտեց վերակառուցումը և անցավ քաղաքացիական արտադրանքի թողարկման: Հայաստանի Կ(բ)Պ Կենտկոմի քարտուղար ընկ. Գր. Հարությունյանը Հայաստանի Կ(բ)Պ 14-րդ համագումարում ՀԿ(բ)Պ Կենտկոմի աշխատանքի մասին տված հաշվետու զեկուցման մեջ նշել է, որ 1946 և 1947 թվականներին, հետպատերազմյան հնգամյակի առաջին երկու տարիների ընթացքում ռեսպուբլիկայի արդյունաբերությունն իր պլանը կատարեց 102 տոկոսով: 1947 թվականին համախառն արտադրանքի աճը նախապատերազմյան 1940 թվականի համեմատությամբ կազմեց 136,8 տոկոս: 1948 թվականի միայն 10 ամսվա պլանը կատարվեց 105,2 տոկոսով, նախորդ 1947 թվականի

— 46 —

համապատասխան ժամանակաշրջանի արտադրանքը գերազանցելով 21,7 տոկոսով: Աշխատանքի արտադրողականությունը 1947 թվականին 25,1 տոկոսով գերազանցեց նախապատերազմյան 1940 թվականի մակարդակը: Սովետական Հայաստանի արդյունաբերությունը նոր փայլուն հաջողությունների հասավ առանձնապես հնգամյակի վերջին երկու տարում: Ռեսպուբլիկայի կապիտալ շինարարության ծավալը 1949 թվականին, նախորդ տարվա համեմատությամբ, ավելացավ 43 տոկոսով, իսկ նախապատերազմյան 1940 թվականի համեմատությամբ համախառն արտադրանքը կազմեց 215 տոկոս:

Ռեսպուբլիկայի արդյունաբերությունը 1949 թվականին երկու անգամից ավելի շատ արտադրանք է տվել, քան 1940 թվականին: Մեր արդյունաբերական ձեռնարկությունները ավելի բարձր ցուցանիշների հասան 1950 թվականին. բավական է նշել, որ ընթացիկ տարվա 11 ամսվա պլանը կատարվեց 103,6 տոկոսով, իսկ ավելի քան 150 արդյունաբե-

— 47 —

րական ձեռնարկություններ կատարեցին և գերակատարեցին տարեկան պլանները: Արդյունաբերության համախառն արտադրանքը 1950 թվականի 11 ամիսների ընթացքում, 1949 թվականի նույն ժամանակաշրջանի համեմատությամբ, աճեց 27 տոկոսով: Առաջավոր տեխնիկական պրոցեսների, աշխատանքային նոր մեթոդների ներդրման, կորուստների պակասեցման, արտադրության մնացորդների և ներքին ռեզերվների օգտագործման շնորհիվ իջեցվել է արտադրանքի մեկ միավորի համար կատարվող հումքի և էլեկտրաէներգիայի ծախսը: Գերակատարվել են արտադրանքի ինքնարժեքի իջեցման առաջադրանքները: Միայն 1950 թվականի 10 ամիսների ընթացքում արտադրանքի ինքնարժեքն իջեցվել է 13 տոկոսով: Անցած չորս տարիների ընթացքում ռեսպուբլիկայում շահագործման են հանձնվել տասնյակ նոր խոշոր ու մանր գործարաններ ու ֆաբրիկաներ: Միայն հետպատերազմյան նոր հնգամյակի առաջին չորս տարիների ընթացքում ռեսպուբլիկայում շահագործման է հանձնվել

— 48 —

ավելի քան 50 արդյունաբերական ձեռնարկություն, իսկ ընդլայնվել և վերակառուցվել է 27 արդյունաբերական ձեռնարկություն:

Երևան քաղաքի արդյունաբերության ծավալման բաղադրի վրա 1950 թվականին ստեղծվեց քաղաքային նոր, հինգերորդ ուղղունը՝ Միկոյանի անվան ուղիով, որը աչքի է ընկնում իր նոր ձեռնարկություններով: 1945 թվականին ավարտվեց ու շահագործման հանձնվեց Քանաքեռգէսի 6-րդ ագրեգատը, և 1948 թվականին մոդեռնիզացիայի ենթարկվեց առաջին ագրեգատը: 1946 թվականին կատարվեց Չորագէս հիդրոտեխնիկական կառուցվածքների վերակառուցումը: 1948 թվականի վերջերին շահագործման հանձնվեց Սովետական Միության բարդ հիդրոտեխնիկական կառուցումներից մեկը՝ Սևանի ջրընդունիչ կառուցվածքը, իսկ մի քիչ ավելի ուշ շահագործման հանձնվեց Լճային հիդրոէլեկտրակայանը, որը զգալի չափով բարձրացրեց Հայէներգոյի հիդրոկայանների կարողությունը: Հաջողությամբ շարունակվում են Գյումուշի հիդրոէլեկտրակայանի

— 49 —

կառուցման աշխատանքները, որը շահագործման հանձնելով՝ պետական էլեկտրակայանների կարողութունը կաճի խոշոր չափով:

Գյումուշի շինարարության ավարտումով, — ասել է ընկ. Գր. Հարությունյանը, — և այն շահագործման հանձնելով, հզոր էներգետիկ բազա է նտեղծվում Հայաստանի հետագա արդյունաբերական զարգացման համար: Գյումուշի շինարարության ծավալը պատկերացնելու համար բավական է նշել, որ կատարվելու է չորս միլիոն խորանարդ մետր հենց միայն հողային և ժայռային աշխատանք, 700 հազար խորանարդ մետր բետոն ու երկաթ-բետոն է լցվելու և քարե շարվածք է կատարվելու: Կառուցվելու է մի քանի բնակելի ավան:

Ընդերքի հաջող հետախուզման, մետաղների նոր հանքավայրեր հայտնաբերելու համար ՍՍՌՄ Մինիստրների Սովետն անցյալ տարի Ստալինյան մրցանակի լաուրեատի կոչում

— 50 —

Հեորհնց ռեսպուբլիկայի մի խումբ երկրաբանների:

Անցյալ տարի արտադրական առաջադրանքները ժամկետից շուտ կատարեցին ռեսպուբլիկայի հանքագործները՝ պլանից ավելի երկրին տալով արտադրանք: Նրանց հաջողվեց պլանները ժամկետից առաջ կատարել, որովհետև հանքաքարի հանույթն ու մշակումը ամբողջովին մեքենայացվել է: Թե՛ Ղափանի, թե՛ Ալավերդու հանքերում ներդրվել են վերամբարձ մեքենաներ, փոխադրողներ, հանքերում անցյալ տարվանից կիրառվում է թաց փորումը, որը զգալի չափով օգնում է արտադրողականության բարձրացմանը: Պղնձաքարի հանույթը Ղափանի և Շամլուղի հանքերում ավելի քան 50 տոկոսով ավելացվել է 1946 թվականի համեմատությամբ, իսկ սև և կարմիր պղնձի ստացումը՝ 45 տոկոսով:

Վերջին տարիների ծնունդ է Երևանի էլեկտրամեքենաշինական գործարանը, որը սկսած անցյալ տարվանից արտադրում է

— 51 —

նաև 100 կիլովատից ավելի հզորություն ունեցող գեներատորներ և տրանսֆորմատորներ: Կարճ ժամանակում գործարանի ստեղծագործական կոլեկտիվին հաջողվել է բարձրացնել արտադրանքի որակը: Միության տարրեր քաղաքներից ու արդյունաբերական ձեռնարկություններից գործարանն ստանում է բազմաթիվ նամակներ, որոնց հեղինակները գովեստի ջերմ խոսքեր են ասում էլեկտրամեքենաշինարարներին՝ բարձրորակ արտադրանքի համար:

Վերջին տարիներին շահագործման է հանձնվել նաև Երևանի Կաբելի, «Ավտոդետալ», Ավտոդողերի, Սուպերֆոսֆատի, Նուրբ մահուդի, Կաշվի-գալանտերեայի գործարանները, Մահուդի ֆաբրիկան և այլ խոշոր ձեռնարկություններ:

Նոր հնգամյակում լայն թափով ծավալվեց Համամիութենական սոցիալիստական ստեղծարար մրցությունը, պայքար կազմակերպվեց շրջանառու միջոցների շրջանառությունը արագացնելու, սոցիալիստական կուտա-

— 52 —

կումներն ավելացնելու, գործարանների շահութաբերությունը և մարկան բարձրացնելու համար: Թեթև, Սննդի, Տեղական, Շինանյութերի արտադրության, Անտառային և թղթի արդյունաբերության, Կոմունալ տնտեսության և այլ մինիստրությունների ու գերատեսչությունների ձեռնարկությունները հաջողությամբ կատարեցին իրենց առաջ դրված խնդիրները: Հայկական ՍՍՌ Թեթև արդյունաբերության մինիստրության ձեռնարկությունները 1950 թվականին 40 տոկոսով ավելի արտադրանք տվեցին, քան 1949 թվականին: Հիմնականում ավարտվեց Երեվանի Նուրբ մահուդի ֆաբրիկայի մանվածքային կորպուսը, Կիրովականի տրիկոտաժի ֆաբրիկայում ավարտվեց մետաքսյա սպիտակեղենի ցեխի շինարարությունը: Լենինականի Գուլպա-տրիկոտաժ ֆաբրիկան դարձել է անճանաչելի: Նա այժմ արտադրում է բարձրորակ կապրոնե, վիսկոզե գուլպաներ, տղամարդկանց բարձրորակ վերնաշապիկ և կանանց մետաքսյա սպիտա-

— 53 —

կեղեղնի զանազան տիպի նուրբ գործվածքներ: Միայն 1950 թվականին արտադրության մեջ է մտցվել վերնատրիկոտաժի նոր 12 տեսակ: Թեթև արդյունաբերության մի-նիստրության ձեռնարկություններում գերազանց որակի արտադրանք թողարկելու մրցությանը մասնակցում է 145 բրիգադա, որտեղ ընդգրկված է 1500 բանվոր: Միայն 1950 թվին մինիստրության կոլեգիայի որոշմամբ 21 բրիգադայի շնորհվել է «գերազանց որակի բրիգադայի» կոչում:

Լուրջ հաջողություններ են ձեռք բերել ռեսպուբլիկայի մետաղամշակման ձեռնարկությունները, առանձնապես Երևանի Չերժինսկու անվան դաղգահաշինական գործարանը: Ս. Մ. Կիրովի անվան գործարանը անցած տարիներին մի քանի անգամ ավելացրել է թողարկվող արտադրանքը, իջեցրել ինքնարժեքը:

Խոշոր աճի է հասել ռեսպուբլիկայի սննդի արդյունաբերությունը, որն ունի ավելի քան 31 ճյուղ և թողարկում է ավելի քան 400 տեսակ զանազան արտադրանք, Երևանի և Այրումի կոնսերվի գործարանները ժամկետից

— 54 —

շուտ կատարեցին հնգամյա պլանը և երկրին պլանից դուրս տվին մի քանի միլիոն պլանմանական տոնի կոնսերվ: Ռեսպուբլիկայում կան ավելի քան 25 գինեգործական գործարան և կայան: Սովետական իշխանության առաջին տարիներին գինու և կոնյակի նկուղների տարողությունը Հայաստանում կազմում էր մի քանի հարյուր դեկալիտր, իսկ այժմ միայն «Արարատ» տրեստի սիստեմում այն հասնում է ավելի քան մեկ միլիոն դեկալիտրի: Հետպատերազմյան ստալինյան նոր հնգամյակում կազմակերպվեցին կոնյակի և շամպայնի կոմբինատներ: Այժմ Սովետական Հայաստանում արտադրվում են ավելի քան 45 տեսակ գինիներ, կոնյակներ, լիկյորներ:

Պետական հացի արդյունաբերությունը սննդարդյունաբերության խոշոր ճյուղերից է: Ներկայումս ռեսպուբլիկայում Հացի տրեստի սիստեմում գործում են 23 խոշոր ձեռնարկություն, որոնք օրական տալիս են մի քանի հարյուր տոննա արտադրանք: 1950 թվականին հացի և խմորեղենի արտադրանքը, նախապատերազմյան 1940 թվականի

— 55 —

համեմատությամբ, աճեց 1,7 անգամ, օճա-
ռինը՝ 1,8 անգամ, հրուշակեղենինը՝ 1,7 ան-
գամ, գլանակներինը՝ 2,4 անգամ, հանքա-
յին ջրերինը՝ 1,7 անգամ:

Խոշոր շափերով ծավալվել է շինանյութերի
արտադրությունը: Միայն Արթիկ տուֆը երկ-
րին տալիս է ավելի քան 200 հազար խո-
րանարդ մետր տուֆ, որը շինարարության
մեջ փոխարինում է 100 միլիոն աղյուսի:
Տուֆի արտադրությունը վերջին յոթ տարի-
ների ընթացքում աճել է 272 անգամ, իսկ
1950 թվականին, 1946 թվականի համեմա-
տությամբ, աճել է 484 տոկոսով: Քարի ար-
դյունահատության բնագավառում գործա-
դրվում են սովետական գյուտարար Ստոլյա-
րովի կոնստրուկցիայի քարհատ մեքենանե-
րը: Արթիկի, Պեմզաշինի, Անի-պեմզայի
ձեռնարկություններում հիմնվել է տուֆի
հարթման գործարան, որտեղից վերամշակ-
ված քարը փոխադրվում է կառուցումների
համար: Շինարարության մեջ մեծ շափով
օգտագործվում է մարմարը, պեմզան, գրա-
նիտը և այլ շինանյութեր: Շինանյութեր ար-
տադրող ձեռնարկություններից է Երևանի
Ապակու-մուլիտի գործարանը, որը արտա-
դրում է բոլոր շափսերի պատուհանի ապա-

— 56 —

կի, հայելի, գործարանն արտադրում է նաև
ձուլած մուլիտի հրակայուն աղյուսներ, ո-
րոնք պատրաստվում են էլեկտրա-վառա-
րաններում կալանյութերը շիկացնելու և ա-
պա համապատասխան ձևերի մեջ փոխա-
դրելու միջոցով: Այս գյուտը և գործարանի
սարքավորման կոնստրուկցիան ամբողջովին
պատկանում են Սովետական Հայաստանի
արտադրության նորարար ինժեներներին,
տեխնիկներին և առաջավոր բանվորներին:

1949 թվականի համեմատությամբ 1950
թվականին 40 տոկոսով ավելի արտադրանք
տվեցին ռեսպուբլիկայի տեղական արդյու-
նաբերության ձեռնարկությունները, իսկ
ժամկետից 10 օր շուտ իրենց տարեկան
պլանները կատարեցին Հայկական ՍՍՌ-
Անտառային և թղթի արդյունաբերության
մինիստրության ձեռնարկությունները:

Հետպատերազմյան նոր հնգամյակում մեծ
շափով զարգացավ լայն սպառման ապ-
րանքների արտադրությունը: Հայաստանի
արհեստագործական կոոպերացիան այժմ
ունի 120 արտել՝ 860 արդյունաբերական
ձեռնարկություններով, որտեղ աշխատում են
մի քանի հազար մարդ: Արհեստագործական
կոոպերացիայի ձեռնարկությունները թո-

— 57 —

դարկում են ավելի քան 500 տեղակ զանա-
զան առարկաներ, ըստ որում 450 տեսակը
նախատեսված է լայն սպառման համար:
Հայաստանի արհեստագործական կոոպերա-
ցիայի համախառն արտադրանքը 1950 թվա-
կանին, 1949 թվականի համեմատությամբ,
աճել է 211 տոկոսով: Այդ նույն ժամանա-
կամիջոցում կոշիկի արտադրությունն աճել
է 203 տոկոսով, կահույքինը՝ 290 տոկոսով:
Միայն 1948—1950 թ. թ. յուրացվել է ար-
տադրանքի 55 նոր տեսակ:

Մեծ աշխատանք է կատարվել կապի՝ ռա-
դիոֆիկացիայի, հեռախոսային և հեռագրա-
յին ցանցի գծով:

Սովետական Հայաստանը լենինյան-
ստալինյան ազգային իմաստուն քաղաքա-
կանության շնորհիվ դարձել է ՍՍՌՄ-ի ա-
ռաջավոր ռեսպուբլիկաներից մեկը: Այն
աչքի է ընկնում քիմիական, լեռնային, մե-
տաղամշակման, էլեկտրաշինարարության,
ծանր և թեթև արդյունաբերության բազմա-
թիվ և բազմատեսակ ճյուղերով:

Ռեսպուբլիկայի արդյունաբերության աշ-
խատողները օր-օրին ծավալելով սոցիալիս-

— 58 —

տական մրցությունը, ապագայում են երկրին
ավելի շատ և բարձրորակ արտադրանք տա-
լու, արտադրության, առաջավորների և նո-
րարարների փորձը արմատավորելու, սովե-
տական առաջավոր տեխնիկայի նվաճում-
ները ավելի շահութաբեր օգտագործելու հա-
մար:

Աննախընթաց վերելք է ապրում Սովետա-
կան Հայաստանի արդյունաբերությունը:

(Շառունակությունը հաջորդ համարում)

— 0 —

ԹԵՄԱՆԵՐ Վ. Ի. ԼԵՆԻՆԻ ՄԱՀՎՈՆ 27-ՐԴ
ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ԱՌԹԻՎ ԿԱՐԴԱՅՎԵԼԻՔ
ՁԵԿՈՒՑՈՒՄՆԵՐԻ ԵՎ ՉՐՈՒՅՑՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

1. Վ. Ի. Լենինի կյանքն ու գործունեությունը:
2. Լենինը բուլեհիկյան մեծ պարտիայի ստեղծողն ու առաջնորդն է:
3. Լենինը աշխարհում առաջին սոցիալիստական պետության ստեղծողն ու ղեկավարն է:
4. Լենինի և Ստալինի մեծ բարեկամությունը:
5. 27 տարի առանց Լենինի, ընկեր Ստալինի առաջնորդությամբ՝ Լենինյան ուղիով:
6. Սովետական Միության ժողովուրդների առիախտ բարեկամությունը Լենինի զմի գաղափարների մարմնավորումն է:
7. Լենինի զմր Սովետական Միության ժողովուրդների դրոշն է կոմունիզմի հաղթանակի համար մղվող պայքարում:

— 60 —

8. Լենինի զմր աշխատավորների կոմունիստական դաստիարակության նիւմն է:
9. Լենինի զմր ամբողջ աշխարհի աշխատավորների դրոշն է իմպերիալիստական լծից ազատագրվելու համար մղվող պայքարում:
10. Լենինի զմր ժողովուրդների դրոշն է խաղաղության, դեմոկրատիայի և սոցիալիզմի համար մղվող պայքարում:
11. Լենինի-Ստալինի պարտիան կոմունիստական հասարակարգի կառուցման համար մղվող պայքարում ղեկավարող և ուղղություն ավող ուժն է:

— 0 —

ՆՈՐ ԳՐԲԵՐ

Հայպետհրատի հրատարակութեամբ լույս են տեսել.

ՍԵՐՎԱՆՏԵՍ.— Դոն Կիխոտ, 2-րդ հատոր, 570 էջ, գինը 22 ռ. 90 կոպ.:

Վ. Մ. ԱՐԱՆՈՎ.— Ալաբախի հիմունքները: 190 էջ, գինը 3 ռ. 35 կոպ.:

Ի. Ա. ԿՐՅԱԶԿՈ.— Ֆիզիկական կուլտուրա: 161 էջ, գինը 6 ռ. 30 կոպ.:

Ի. ՎԱՍԻԼԵՆԿՈ.— Աստղիկը: 143 էջ, գինը 3 ռ. 20 կոպ.:

Ա. ՔՈԹԱՆՋՅԱՆ, ՀԱՐ. ՓԱՐԿՅԱՆ.— Օգնութիւն ագիտատորին, 43 էջ, գինը 50 կոպ.:

Ռ. Ի. ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ.— Բամբակի բերքահաւաքի աշխատանքի կազմակերպումը: 33 էջ, գինը 60 կոպ.:

Գ. Պ. ԶԱՔԱՐՅԱՆ.— Կերերի նախապատրաստութիւնը: 57 էջ, գինը 1 ռ. 10 կոպ.:

Ա. ՄԻՍԱՅԼՈՎ.— Արևի և լուսնի խաղաղումները: 47 էջ, գինը 90 կոպ.:

Գ. ՂԵՎՈՆԴՅԱՆ.— Ծրեխաների առողջութեան պահպանութիւնը ՍՍՌՄ-ում:

Պատասխանատու խմբագիր՝

Ռ. ԽԱԶԱՏՐՅԱՆ

Отдел Пропagанды и агитации ЦБ ЕП(б)
Армении
БЛОКНОТ АГИТАТОРА
№ 1 1951 г.

ՎՅ 00035

Պատվեր № 54

Տիրաժ 9000

Հայաստանի ԽՍՀ-ի Գրական-լրատվական Մ 2 տպարան,
Երևան

ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ Է „ԱԳԻՏԱՏՈՐԻ ԲԼՈՒՆՈՏ“-Ի 1951 թվ |

ԲՈԺՈՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Բաժանորդագրութիւնը ընդունվում է Սոյուզպեչատի և փոստի բոլոր բաժանմունքներում, հնչալեռնային հեռագր-ձեռնարկութիւններում, հաստիկա-ցտոժառանգներում, ուսումնական հեռագրներում, սովետացիներում և կոլխոզներում, մամուլի հաստիկական լիազոգների մոտ:

ԲՈԺՈՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ ՊՈՅՈՍՆՆԵՐԸ

12 ամիսը	24 համարը—	12 ռուբլի
6 ամիսը	12 „ —	6 „
3 ամիսը	6 „ —	3 „
Մեկ համարը —		50 կոպեկ

ՍՈՐՈՒԶՊԵԶՈՏ